

ſaae noget egentligt Arbejde igang om denne Sag, hvor ſan man ſaa tro, at man her paa et Omraade, ſom dog ikke er ſaa enkelt, men er langt mere ſammenſat og kræver langt flere Forudsætninger, ſan behandle dette, eller tro, at Rigsdagen ſkulde være iſtand til gjennem et Udvalg at ſaae noget Reſultat i denne Henseende? Jeg kan ikke tro Andet end, at man der vil ſpilde Tid og Kræfter paa et Siſyſuarbejde; man vil naturligviſ kunne komme til at fremſtille enkelte Punkter, ſom man kunde ønske Forandring i; men det er ingentunde tilfredsſtillende. Opgaven eſter det foreliggende Forſlag er ikke løst, uden at man gjennemgaa den hele Organifation fra førſt til ſidſt. — Hvad nu for det Førſte ſelve den lærde Skole angaar, da maa dens Forhold til de andre Skoler, dens Underviſningsplan, dens hele indre Liv gøres til Gjenſtand for Underſøgelse. Hvorledes er det muligt, hvorledes kan man tænke ſig, at det vil kunne ſke i Rigsdagen? Jeg tror ogſaa, det er temmelig eneſtaaende, at man her i Rigsdagen har nedſat et ſaadant Udvalg, ſom paa egen Haand, paa ren, bar Grund ſkal indrette en fuldſtændig Organifation af ſaa ſtore og omfattende Forhold ſom dem, her foreligge. Jeg troede, at man altid havde erkjendt, at Etligt maatte udgaa fra Regjeringen, ſom har det nødvendige Materiale og alſaa kan give Thinget det Grundlag, hvorpaa det ſaa kan anſtille ſine Overvejelſer. Endnu mere omfattende vil jo Opgaven blive, naar man tager Univerſitet med, og naar man ſer hen til, hvor vidtgaende og hvor ſtore Forandringer man i ſaa Henseende tænker ſig, eſter det Foredrag, der blev holdt af det ærede Medlem for Langeland (Brandes). Jeg tror, man vil komme til den Erkjendelse, at man ikke vil kunne komme til at gaa videre end at udtale nogle fromme Ønſker, ſom man ikke vil formaa fuldſtændig at diſkutere eller begrunde, ſaaledes, at de ville kunne ſtaa deres Prøve. Der er ikke noget af de Forhold, ſom det ærede Medlem omtalte, uden at det vil være Gjenſtand for meget afvigende Meninger; der vil paa det Punkt ikke komme to, men mange forſkjellige Meninger og mange forſkjellige Tanker frem. Hvorledes vil man være iſtand til virkelig grundig, omhyggelig og med fornøden Sagkundskab at underſøge alle diſſe Forhold? Jeg anſer det for aldeles umuligt, og af den Grund vil jeg ikke ſe mig iſtand til at ſtemme for Forſlaget. — Det ærede Medlem, ſom indledede denne Sag, udtalte nu ogſaa tydelig og beſtemt, hvad jeg frygtede for, nemlig, at man ved at ſætte denne Sag i en ſaadan Forbindelse med Lønningsſagen vilde benytte den ſom et Midbel til at udøve et Tryk paa Regjeringen og alſaa ogſaa paa det andet Thing og alſaa ogſaa paa den Minoritet her, ſom ikke deſer de Anſkuelſer, der mulig vilde komme til Orde. Men jeg vil dog ſpørge det ærede Medlem, om han ogſaa anſer det for forſvarligt — thi ligeoverfor de

andre Faktorer bliver jo alſaa det Flertal, der ſætter det igjennem, dog en Minoritet — at ville benytte et Forhold, ſom ikke ſtaar i naturlig Forbindelse med det foreliggende Forſlag, til at udøve et ſaadant Tryk? Der er dog viſt Ingen, der tror, at dette Udvalg vilde kunne udarbejde en ſaadan Omorganifation af diſſe Forhold, der kunde vinde Landſtingets og Regjeringens Biſald, og jeg tror, at, ſelv om det Forſlag, der fremkom, blev aldrig ſaa godt, vilde det kræve flere Aars Gjennearbejden, inden det blev til Lov. Det er erkjendt af Alle, at de Embedsmænd, hvorom her er Tale, ere ſtillede paa en lidet paſſende Maade, og at der virkelig er Trang tilſtede til en Forbedring. Er det da billigt og retfærdigt at benytte det, at diſſe Mænd ſidde i trykkende Omſtændigheder, og den Interesſe og Medføleſe, dette maa fremkalde, til at fremvinge viſſe Forandringer i andre Retninger, ſom man anſer for rigtige? Jeg kan ikke ſe, at denne Fremgangsmaade enten er billig eller retfærdig. — Det ærede Medlem ſagde dernæſt, at det var ganſke naturligt, at man nu knyttede Organifationen til diſſe Lønningslove, fordi der i diſſe Lønningslove var organifatorifke Momenter. Dette er dog ikke Tilfældet med Henſyn til det lærde Skoleveſen; jeg ſer ikke, at der der er nogen organifatorif Beſtemmelse; der er ganſke ſimpelthen en vedblivende Faſtholden af det Beſtaaende og bedre Lønninger for de Lærere, der ere anſatte der. Jeg ſer ikke, at der er nogen organifatorif Beſtemmelse, ſaaledes at det alſaa ſkulde være nødvendigt der at komme ind paa diſſe Spørgsmaal ved Behandlingen af Lønningsloven. — Det ærede Medlem ſagde fremdeles, at man ved ikke at gaa ind paa dette Forſlag vilde forhale Lønningslovene. Jeg ſer ikke, at der er nogen Nødvendighed herfor; at det bliver Tilfældet, er meget muligt, men at der er nogen nødvendig Sammenhæng derimellem, tror jeg ikke, det ærede Medlem har paavift eller vil kunne paaviſe. — Det ærede Medlem ſagde dernæſt, at der har nylig fundet en Omorganifation Steb, at Sagen var behandlet for ti Aar ſiden, eller rettere, at der var foreſtaaet et Forſlag fra et Udvalg for 10 Aar ſiden, ſom opſtillede viſſe Grundſætninger, hvorpaa en Reform ſkulde bygges. Nu vil jeg bemærke, at hvad et Udvalg foreſlaar, naar det ikke kommer videre end til, at Udvalget foreſlaar det, jo ſlet ikke har nogen videre Betydning, og det ſaa meget mindre, naar Sagen bliver forhandlet Aaret eſter, at Udvalget har opſtillet diſſe Grundſætninger, og flere af diſſe Grundſætninger ikke blive godkjendte — ſaa kan man da virkelig ikke i mindſte Maade beraabe ſig paa, hvad Udvalget har foreſlaaet. Naar det ærede Medlem ſagde, at der var to Punkter, man navnlig ſkulde lægge Accenten paa, og at det Førſte var, at de 4 Klaffer i Skolerne ſkulde nedlægges, men at det ikke ſkede, og at der kun blev nedlagt 2, ſaa maa